

[Jørgen Junior]

Dette skete i forbindelse med en oplysning om, at EF havde anset Argentina for værende velegnet til at forstå en officiel protest.

Over for Østlandene fandt ministeren tilsyneladende en sådan form for kritik som værende ikke brugelig. Jeg opfattede ministerens metode over for disse lande som mere bestående af snak på tomandshånd for at lette vilkårene for alle de mange ofre for bl. a. USSR's stadige overgreb på menneskerettighederne.

Vedrørende den estiske præsident henvises til DAMIZDAT, marts 1978, side 3. I øvrigt kunne spørgsmålet ligeså vel have omfattet Rudolf Hess, der er et andet bevis på, hvorledes Sovjetunionen ikke respekterer enkeltpersoners skæbne. Disse to er kun markante personer ud af de tusinder, hvis skæbne Vesten kun protesterer imod på denne helt særegne måde, minister Lise Østergaard skitserer. Hvis den da eksisterer uden for fantasiens verden.

Besvarelse (19/4 78):

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Foranlediget af det rejste spørgsmål har udenrigsministeriet gennemgået alle her foreliggende oplysninger, som ville kunne tjene til at kaste lys over præsident Konstantin Päts' skæbne.

Undersøgelsen har vist, at der foreligger oplysninger fra august 1940, hvorefter præsidenten med sin familie skulle være bragt til en bopæl i nærheden af Moskva. Undersøgelsens resultat har i øvrigt været negativt for så vidt den ikke har afdækket omstændighederne omkring præsidentens tilværelse efter august 1940 og ej heller indikationer af, at nogen dansk regering siden da har intervereret til fordel for præsident Päts.

For den interesse, det måtte frembyde, kan jeg henvise spørgeren til Encyclopædia Britannica, bind 17, udgave 1969, som indeholder følgende artikel om præsident Päts:

Päts, Konstantin (1874–1956?). Estisk statsmand, flere gange statschef, blev født i Pärnu-distriktet som søn af en bonde den 24. februar 1874, mens Estland stadig var under russisk herredømme. Han tog juridisk embedseksamen fra Tartu Universitetet i 1896 og grundlagde »Teataja«, det første estisksprogede dagblad i det nordlige Estland i Tallin i 1901. Mens Jaan Tõmisson, udgiver

af »Postimees« i Tartu, lagde hovedvægten på de nationale og kulturelle spørgsmål, koncentrerede Päts sig om det estiske folks økonomiske og sociale udvikling. Ved de kommunale valg i 1904 vandt de estiske kandidater, ledet af Päts og Jaan Teemant, flertallet i Tallin fra de lokale tyskere, og Päts blev viceborgmester. Han forsøgte at dæmpe de mest yderliggående kræfter under opstanden i 1905, men blev dømt til døden af russerne og flygtede til udlandet. Ved sin tilbagekomst til Tallin i 1911 blev han idømt en kortvarig fængselsstraf. Skønt han var blevet frataget sine politiske rettigheder, tog han alligevel aktivt del i kampen for Estlands selvstændighed fra 1911.

Efter den russiske revolution i 1917 blev Päts formand for det estiske nationalråds eksekutivkomité. Ved uafhængighedserklæringen den 24. februar 1918 udnævntes han til leder af den provisoriske regering, men blev arresteret af tyskerne, som besatte Tallin den 25. februar. Efter Tysklands kapitulation vendte han i 1918 tilbage som leder af den provisoriske regering indtil maj 1919, på hvilket tidspunkt den røde russiske hær var blevet fordrevet fra Estland. I 1921–22, i 1923 og i 1932–33 var han »riigivanem«, dvs. både republikkens præsident og statsminister. Ved en folkeafstemning i oktober 1933 godkendtes en forfatning, støttet af Vaps-bevægelsen, med bestemmelse om direkte valg af en præsident med vidtstrakte magtbeføjelser. Den 21. oktober blev Päts igen »riigivanem«, og i januar 1934, da den 2. forfatning trådte i kraft, blev han fungerende præsident. Præsidentvalget var fastsat til april, men den 12. marts erklærede Päts undtagelsestilstand og arresterede lederne af Vaps-bevægelsen. Endelig trådte en tredje forfatning i kraft den 1. januar 1938. Den 24. april blev Päts valgt til præsident for en seksårig periode med 219 stemmer mod 19 af en særlig valgsmandsforsamling. Da Estland blev besat af den sovjetiske hær i juni 1940, indsattes en sovjetiskkontrolleret regering. Päts blev formelt afsat den 21. juli, arresteret den 30. juli og deporteret til Sovjetunionen. Det menes, at han døde dér i 1956.

Til *socialministeren* (11/4 78) af:

Jørgen Junior (FP):